

Una altra balma molt interessant del terme de Juncosa és la balma de les Fonts d'en Jaume, de 22 metres de llargada, 9,30 d'amplada i 3,10 metres d'alçada màxima. A l'interior de la balma hi trobem pintades a la roca dues creus, més una tercera a la paret que tanca la balma. També hi podem veure els estris utilitzats en la caça d'aus amb vesc, anomenada en aquestes contrades "caça de barraca". Aquesta tècnica consistia a fer una petita cabana de rames en un lloc elevat, voltada de pins i amb bona vista. Als pins s'hi recolzaven llargs pals anomenats *pollancs*, que sobrepassaven l'altura de l'arbre; a la part superior d'aquests pals s'hi feien uns quants forats, on s'encastaven bastonets del gruix d'un llapis i d'uns 40 centímetres de llargada untats de vesc, una pega vegetal feta amb el vesc picat dels pins. El caçador es col·locava dins la cabana i quan albirava un ramat de tords o de grives tocava un reclam que imitava el cant de les aus. Aquestes es posaven sobre els pollancs i es quedaven enganxades en el vesc. Al costat de la balma encara es pot veure la clotxa, forat circular a la roca on es picava el vesc amb un gran martell de fusta anomenat maçó.

Aquestes balmes, tot un patrimoni que cal valorar i respectar, ens parlen com un llibre obert del tipus de vida que feien els nostres avantpassats que les habitaren.

La ciutat imaginada i la ciutat real: la comunitat argentina a Barcelona

Marcelo Cugliari

El meu objectiu en aquesta investigació ha estat analitzar els elements que caracteritzen el col·lectiu d'argentins presents a Barcelona, l'arribada dels quals es remunta als canvis econòmics i socials succeïts a Argentina a partir de l'any 2001, fets que van abocar el país a una situació de crisi. He pensat desenvolupar aquesta investigació, perquè crec que el fenomen de la immigració dels argentins a Catalunya, i en particular a Barcelona, ha assumit, en els darrers cinc anys, una dimensió tan gran que mereix ser objecte d'estudi.

El meu interès en aquest estudi ha estat analitzar la forma de viure la nova realitat dels argentins acabats d'arribar, la seva manera de connectar entre ells, d'associar-se –considerant també els diferents orígens de cadascun d'ells– i de relacionar-se amb la nova ciutat, les seves problemàtiques (habitatge, treball, salut, educació, l'associacionisme, cultura i oci) i els seus habitants. Tot això sense deixar de banda la resposta de la societat catalana, pel que fa a les seves relacions amb l'"argentinitat" i els codis a través dels quals es dona l'acte de la comunicació.



*"La ronda del mate" al Casal Argentí de Barcelona.
Fotografia: Marcelo Cugliari, 2005.*

Ha estat de particular interès constatar de quina manera el viatge acomplert pels protagonistes de la darrera forta immigració es pot considerar d'alguna manera quasi un "retorn als orígens", si tenim en compte que la gran majoria de la població argentina prové d'Europa i està formada per la nombrosa immigració espanyola i italiana que es verificà a partir de la meitat del segle XIX fins poc després de la Segona Guerra Mundial.

Gràcies a les entrevistes portades a terme a Barcelona he verificat que el lloc d'origen de les famílies dels informadors ha influenciat notablement la tria del lloc escollit per "començar de

nou". Tornar al lloc de pertinença ha assumit en alguns casos un significat que va més enllà de la lluita per aconseguir un futur millor, significat que està en relació amb la història familiar de cadascú.

Saber quins són els motius que porten l'informador a decidir d'anar-se'n del seu país, juntament a les seves narracions sobre el tema, m'ha ajudat a comprendre el nivell de compromís que cadascú assumeix per aconseguir una major o menor integració en el context de la realitat de Barcelona.

He volgut completar la meua investigació amb la producció d'un document audiovisual titulat 0054 –nombre del codi d'accés de trucades internacionals a Argentina– que mostra fragments de la vida d'alguns dels informadors. He triat el prefix d'Argentina com a títol d'aquest document per evidenciar la importància que té, per a les persones que apareixen en el vídeo, la forta relació que encara mantenen amb el país propi a través d'una comunicació constant.

He pogut connectar amb els meus informadors utilitzant els canals que jo mateix, com a argentí immigrant després de la crisi econòmica de 2001, vaig utilitzar en el moment de la meua arribada a Barcelona per relacionar-me amb el col·lectiu argentí: el Casal Argentí i la feina. Per acabar m'agradaria subratllar la magnífica acollença que ha tingut la meua recerca entre els entrevistats i els seus familiars que m'ha facilitat el poder concloure amb èxit el meu projecte.

Més que una fàbrica. Can Riva i l'exemple d'una colònia dispersa

Pere Casas Trabal

A finals del segle XIX i a cavall del segon impuls industrial que va omplir les ribes dels rius catalans de grans establiments productius, va néixer la fàbrica de la Gleva (Osona). Corria l'any 1874 quan dos fabricants del Voltreganès, Fortià Moreta i Bartolomé Darnís, compren uns terrenys i els corresponents drets d'aigua al marquès de Palmerola per tal d'aixecar dues filatures de cotó. Pocs anys després Darnís abandona la societat i Moreta redimensiona el projecte, resultant-ne una única fàbrica que malgrat que no està excessivament allunyada de les poblacions veïnes, Sant Hipòlit de Voltregà i la Gleva, ja contempla alguns habitatges així com d'altres construccions destinades a complementar l'activitat fabril.

Els primers anys de l'empresa romandran condicionats per la prematura mort del seu fundador, fet que conduirà la fàbrica a una esmorteïda existència fins a principis del segle XX. Són anys de crisi i la documentació consultada, farcida d'hipoteques, deutes i creditors, així ho certifica. En conseqüència l'any 1907, i després d'efectuar una nova suspensió de pagaments, la fàbrica passa a mans de la Banca Riva i García. Arriben

anys de bonança, en bona part propiciats per la Gran Guerra, i el conjunt fa un important gir que coincideix amb la renovació de maquinària i la introducció d'una nova secció de tissatge, convertint la fàbrica de la Gleva en un cas força excepcional a la conca del Ter, on el subsector predominant fou sempre el de la filatura.

El 1925 els germans Santiago, Genaro i José de la Riva i Ruiz, estretament vinculats a la banca propietària del conjunt, es fan amb el control absolut de la fàbrica de la Gleva, que a partir d'aquest instant passa a denominar-se Indústries Riva. Des de llavors i fins al segle XXI can Riva ha esdevingut quelcom més que una fàbrica i és precisament entorn aquesta qüestió on volem aprofundir.

Sovint se'ns fa difícil definir can Riva com una fàbrica, ja que el conjunt engloba molts més elements a banda dels estrictament productius. Tanmateix, també és cert que resulta estrany citar-la com una colònia, ja que observem algunes mancances que l'allunyen d'aquesta opció. A banda de les construccions primitives, que com hem vist incloïen unes naus